

Warszawa, 4 stycznia 2024 r.
KL/6/3/AZ/2024

Pan
Jurand Drop
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z konsultacjami projektu ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (projekt z dnia 27 grudnia 2023) Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko wraz z zawartą w nim analizą. Zawiera ona również odniesienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 65) który w dniu 17 listopada 2023 został skierowany do Sejmu. Uprzejmie proszę o zapoznanie się ze stanowiskiem oraz rozważenie uwzględnienia go w toku dalszych prac.

Jednocześnie chcielibyśmy uprzejmie poprosić Pana Ministra o spotkanie, którego celem byłaby dyskusja nad zaproponowanymi w projekcie ustawy rozwiązaniami oraz rekomendacjami zaprezentowanymi w załączonej analizie. W przypadku takiej możliwości, celem umówienia spotkania, proszę o kontakt z panem Adrianem Zwolińskim, dyrektorem Departamentu Rynku Finansowego i Prawa Korporacyjnego Konfederacji Lewiatan (602 600 182, azwolinski@lewiatan.org).

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

W załączeniu: Stanowisko Konfederacji Lewiatan dot. projektu ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (projekt z dnia 27 grudnia 2023) wraz z odniesieniem się do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 65) który w dniu 17 listopada 2023 został skierowany do Sejmu

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dot. projektu ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (projekt z dnia 27 grudnia 2023) wraz z odniesieniem się do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 65) który w dniu 17 listopada 2023 został skierowany do Sejmu

W dalszej kolejności:

- projekt ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (projekt z dnia 27 grudnia 2023) - określany jest jako „**Projekt MF z dnia 27.XII.2023**”
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościovym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 65) – okreśalny jest jako „**Projekt o druku 65**”

Główne konkluzje analizy:

1. przedłużenie „wakacji kredytowych” jest rozwiązaniem nieuzasadnionym i wiążącym się także z ryzykiem kosztów dla obywateli w krótkim/średnim terminie. Główną rekomendacją jest: **nieprzedłużanie wakacji kredytowych na 2024 r. oraz wprowadzenie liberalizacji zasad FWK przewidzianych w „Projekcie MF z dnia 27.XII.2023” - w przypadku uznania przez Projektodawcę potrzeby systemowego i długofalowego zwiększenia bezpieczeństwa kredytobiorców, to właśnie FWK powinien być podstawowym narzędziem pomocowym, dostępnym dla kredytobiorców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji.**
2. z dwóch przedstawionych projektów, w przypadku decyzji o przedłużeniu wakacji kredytowych, **należy odrzucić Projekt o druku 65** (powody: wyższe koszty rozwiązania które w części mogą być przeniesione na obywateli, niedopracowanie, brak kryteriów i w dużej mierze wsparcie także dla osób nie mających problemów ze spłatą kredytu) oraz **należy procedować nad Projektem MF z dnia 27.XII.2023** (powody: ogranicza negatywne skutki ekonomiczne, większe dopracowanie, precyzyjniejsze zaadresowanie potrzebujących).
3. w przypadku decyzji o przedłużeniu wakacji kredytowych, **rozważenie i uwzględnienie zaproponowanych rekomendacji w ramach Projektu MF z dnia 27.XII.2023.**

Możliwe skutki wprowadzenia tzw. „wakacji kredytowych” w 2024 w krótkim/średnim terminie:

- odroczenie (zawieszenie) czterech rat kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej (z wyłączeniem kredytów indeksowanych lub denominowanych do waluty innej niż waluta polska) na rzecz części kredytobiorców;
- poniesienie kosztu przez emerytów/oszczędzających poprzez wyceny portfeli inwestycyjnych (negatywny wpływ na akcjonariuszy kanałem indywidualnych inwestorów, OFE, PPK¹);
- poniesienie części kosztu przez klientów banków poprzez wzrost kosztów/spadek opłacalności usług finansowych (przerzucalność kosztów);
- poniesienie części kosztów przez sektor bankowy (co ma wpływ na np.: jego rozwój i finansowanie przez niego rozwoju gospodarki);
- poniesienie kosztów przez gospodarstwa domowe poprzez negatywny wpływ wakacji kredytowych na inflację (co dotyczy zwłaszcza osób uboższych);
- negatywny wpływ na moralność płatniczą (zjawisko pokusy nadużycia wz. nagłą ingerencją państwa w stosunek umowy przy uwzględnieniu np.: że już obecnie 49,6% respondentów uważa, iż można usprawiedliwić - czasem, często lub zawsze - gdy ktoś zaciąga kredyt, nie zapoznając się dokładnie z warunkami spłaty²)

I. **Zasadniczy wniosek analizy: przedłużenie „wakacji kredytowych” w każdej formie jest rozwiązaniem nieuzasadnionym i wiążącym się z ryzykiem kosztów dla obywateli w krótkim/średnim terminie, zwłaszcza w obliczu liberalizacji dostępu do FWK.**

„Wakacje kredytowe” to dodatkowe i nadzwyczajne wsparcie do rozwiązań w ramach Funduszu Wsparcia Kredytobiorców³. Sprawdzenia zatem wymaga czy ten nadzwyczajny (tj. nieistniejący przed okresem pandemii, tymczasowy, dodatkowy do stałych rozwiązań) instrument uzasadniają nadzwyczajne okoliczności. Poniżej zaprezentowane zostają dane Biura Informacji Kredytowej w przedmiocie opóźnień dot. złotych kredytów mieszkaniowych:

Tabela nr. 1 zestawienie udziału złotych kredytów mieszkaniowych z opóźnieniem (liczbowo i kwotowo) powyżej 30 i 90 dni (dane: Biuro Informacji Kredytowej).

¹ W tej kwestii np.: M. Zieliński, Wakacje kredytowe – zabrać biednym, by dać bogatym?, DGP, 13 sierpnia 2022, <https://serwisy.gazetaprawna.pl/finanse-osobiste/artykuly/8517900.wakacje-kredytowe-konsekwencje-gospodarka-banki.html>

² ZPF, Moralność Finansowa Polaków. Edycja 2023, Raport ZPF, s. 14, <https://zpf.pl/moralnosc-finansowa-polakow/>

³ Informacje dot. FWK: https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/fundusze/fundusz-wsparcia-kredytobiorcow/?extensionid=&gad_source=1&gclid=Cj0KCQiA35urBhDCARIsAOU7QwkyDie8iJ8dA_WURSVrRudqfouZVkhPJdUEQTp1YeflddmccNJRqIaAmJTEALw_wcB oraz Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej

Waluta na datę zestawienia

PLN

data zestawienia	udział op. pow. 30 dni liczba	udział op. pow. 30 dni kwota	udział op. pow. 90 dni liczba	udział op. pow. 90 dni kwota
2018-01-31	2,0%	3,9%	1,5%	3,4%
2018-12-31	1,9%	3,9%	1,5%	3,4%
2019-12-31	1,7%	3,6%	1,4%	3,1%
2020-12-31	1,6%	3,2%	1,3%	2,9%
2021-12-31	1,4%	2,8%	1,2%	2,5%
2022-12-31	1,7%	3,3%	1,3%	2,9%
2023-10-31	1,8%	3,7%	1,4%	3,2%

Z Tabeli nr. 1 wynika⁴, iż na koniec października 2023 r. udział kredytów mieszkaniowych (liczbowo) o opóźnieniu powyżej 30 dni wynosił 1,8%, a powyżej 90 dni 1,4% co prowadzi do wniosku, iż jakość portfela kredytowego była na dobrym (stabilnym) poziomie, a w ujęciu względnym na porównywalnym (nieco lepszym) co w 2018 roku. To samo wskazać można w kontekście kwotowym. Uzupełniając dane wskazane w Tabeli nr. 1 o dane za listopad na 30 listopada 2023 (dane: Biuro Informacji Kredytowej) wskazać należy iż są one niemal identyczne jak te za październik 2023, przy czym nastąpiło niewielkie polepszenie sytuacji w kategorii udział opóźnień powyżej 30 dni (kwota): 3,6%.

Na marginesie tego spostrzeżenia, mając na uwadze przyrost nowych kredytów (np.: w związku z programem kredyt 2%⁵) istnieje większe niż mniejsze prawdopodobieństwo, iż – przynajmniej w najbliższym okresie – jakość portfela kredytowego ulegnie poprawie.

Dane za ostatnie niecałe 5 lat wskazują, iż nie nastąpiło nadzwyczajne pogorszenie portfela kredytowego które usprawiedliwiłoby nadzwyczajne rozwiązanie w postaci „wakacji kredytowych”.

Wskazać także należy na przykładowe okoliczności makroekonomiczne które również nie uzasadniają przedłużenia „wakacji kredytowych”. Stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymywała się w 2023 między 5, a 5,5% przy czym od lipca do listopada 2023 na poziomie 5%⁶. Rada Polityki Pieniężnej podjęła w II połowie 2023 roku dwie decyzje o obniżce stóp procentowych (0,75 pp. we wrześniu i 0,25 pp. w październiku). Należy także zauważyć poprawiającą się siłę nabywczą gospodarstw domowych. W tym kontekście z ostrożnością trzeba spoglądać na poziom inflacji CPI: z jednej strony jest on niższy w końcu 2023 r. niż w 2022 r. i poniżej poziomu inflacji galopującej (co jest

⁴ Trzeba mieć na uwadze różne czynniki wpływające na wskazany zestaw danych w tym np.: cesje wierzytelności.

⁵ Ł. Pawłowski, Ile "Bezpiecznych kredytów 2 proc." udzieliły banki? MRiT podało dane, Bankier.pl, 20 listopada 2023, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Ile-Bezpiecznych-kredytow-2-proc-udzielily-banki-MRiT-podalo-dane-8649352.html>

⁶ GUS, Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 1990-2023, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-latach-1990-2023,4,1.html>

środowiskiem lepszym i niesprzyjającym wakacjom kredytowym), z drugiej strony istnieją czynniki (min. 800+, podwyżka płacy minimalnej, wpływ efektu bazy, koniec efektu orlenowskiego) które mogą sprawić jej odbicie powyżej 7% w części 2024 i przedłużające się problemy w zejściu do celu inflacyjnego. Wakacje kredytowe są czynnikiem proinflacyjnym, a kluczowym sposobem na wsparcie kredytobiorców jest dezinflacja - trwała obniżka inflacji do celu inflacyjnego.

Ponadto wakacje kredytowe dodatkowo tracą sens w obliczu liberalizacji zasad dostępu do FWK proponowanych w Projekcie MF z dnia 27.XII.2023.

Dlatego też główną rekomendacją jest:

- A) **nieprzedłużanie wakacji kredytowych na 2024 r.**
oraz
  - B) **wprowadzenie liberalizacji zasad FWK przewidzianych w Projekcie MF z dnia 27.XII.2023 w przypadku uznania przez Projektodawcę potrzeby systemowego i długofalowego zwiększenia bezpieczeństwa kredytobiorców**
- II. **Rekomendacje na wypadek decyzji o przedłużeniu wakacji kredytowych na 2024 r. oraz odrzuceniu głównej rekomendacji**

Po pierwsze, **rekomendowane jest odrzucenie Projekt o druku 65** (maksymalizuje on negatywne skutki ekonomiczne oraz jest wewnętrznie sprzeczny – jego konstrukcja jest pomyślana w ten sposób, iż w dużej mierze wsparcie dotyczyć będzie także osób nie mających problemów ze spłatą kredytu) **oraz praca nad Projektem MF z dnia 27.XII.2023** (ogranicza on negatywne skutki ekonomiczne oraz jest w większym stopniu spójny – w większym stopniu koncentruje istotę wsparcia na osobach które znalazły się w trudniejszej sytuacji materialnej).

Po drugie, **proponowane jest rozważenie zmian w Projekcie MF z dnia 27.XII.2023. Poniżej prezentujemy alternatywne podejścia zarówno w zakresie warunków wakacji kredytowych, jak i procedowania nad wnioskami. Przedstawienie palety możliwości akcentuje różne zalety tych rozwiązań pozwalające dopracować projekt ustawy w stosunku do jego kształtu wyjściowego. Proponowane są zatem następujące zmiany w w Projekcie MF z dnia 27.XII.2023:**

- 1. **Wprowadzenie alternatywnie rozwiązań 1a albo 1b dotyczących warunków wakacji kredytowych.**

1A. Rozwiązanie 1a to łatwiejszy dostęp do FWK zgodnie z Projektem MF z dnia 27.XII.2023 przy wprowadzeniu wszystkich lub części następujących warunków wakacji kredytowych:

- I. **ustanowienie progu przekroczenia wskaźnika RdD na wysokości 40%**

- II. dodanie progu kwotowego kredytu tj. od 500 tys. PLN dla osoby samotnej oraz od 600 tys. PLN dla osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe powyżej którego nie istniałaby możliwość skorzystania z wakacji kredytowych
- III. Wykluczenie kredytów na stałą stopę procentową

Podwyższenie progu wskaźnika RdD do 40% ma na celu precyzyjniejsze zaadresowanie wakacji kredytowych tj. do osób znajdujących się bliżej trudnej sytuacji finansowej (za którą uznać należy RdD 50%). Jest to również poziom wskaźnika ten sam co przewidziany w zasadach liberalizujących FWK: Mając na uwadze, iż to FWK jest głównym i zasadniczym instrumentem wsparcia, Projektodawca nie powinien czynić wakacji kredytowych – rozwiązania nadzwyczajnego – mechnizmem łatwiej dostępnym (wskaźnik powinien być przynajmniej tożsamy).

Z kolei wskazane progi nominalne pochodzą z rozwiązania w ramach kredytu 2% i w założeniu tego rozwiązania tworzą kryterium: oddzielają pomoc zasadną (kierowaną do uboższej grupy kredytobiorców) i tę niezasadną (oddzielając grupę zamożniejszych kredytobiorców). Skoro ustawodawca – a co za tym idzie państwo – wskazał takie progi jako te które upoważniają do uzyskania wsparcia od samego państwa, to tym bardziej ustawodawca nie powinien wymagać braku progów w przypadku wakacji kredytowych gdzie ich koszt ponosić będą przedsiębiorcy (banki) oraz gospodarstwa domowe.

Ponadto wprowadzenie progu kwotowego wskazanego powyżej w pkt. 1. II. jest niezbędne z powodu niedoskonałości wskaźnika RdD. Można posłużyć się tu przykładem wskazanym przez M. Kisiela, gdzie pierwsza rodzina dysponuje dochodem 6 tys. zł, płaci ratę 2106 zł i pozostaje jej ok. 3900 zł, a druga rodzina dysponuje dochodem 15 tys. zł, płaci ratę 5265 zł i pozostaje jej ok. 9700 zł, ale obie rodziny mają ten sam RdD uprawniający je – w myśl Projektu MF z dnia 27.XII.2023 – do wakacji kredytowych⁷. Próg kwotowy kredytu adresuje częściowo tę niedoskonałość wskaźnika RdD czego zaletą jest zwiększenie prawdopodobieństwa, że wakacje kredytowe trafiają do osób w faktycznie trudniejszej sytuacji (co jest przecież celem Projektu MF z dnia 27.XII.2023).

Wykluczenie kredytów na stałą stopę procentową pozwoliłoby precyzyjnie zaadresować wsparcie tj. do kredytobiorców których dotyczy zmienność rat.

Zaletami rozwiązania 1a są:

- a) zwiększenie realizacji celu wakacji kredytowych jakim jest adresowanie tego rozwiązania do osób w trudniejszej sytuacji finansowej tj. minimalizacja przypadków w których wakacje kredytowe byłyby osiągalne dla osób w dobrej sytuacji finansowej lub nie wymagającej nadzwyczajnego rozwiązania.

⁷ M. Kisiel, Wakacje kredytowe 2024 – takie warunki to kuriozum, Bankier.pl, 29 grudnia 2023, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Wakacje-kredytowe-2024-takie-warunki-to-kuriozum-8670663.html>

- b) minimalizacja negatywnych skutków wakacji kredytowych;
- c) urealnienie i spójność warunków wakacji kredytowych z ich celem poprzez wykluczenie kredytów na stałą stopę procentową (nie mieszczą się one w założeniach wakacji kredytowych)

1B. Wyłączenie możliwości skorzystania z wakacji kredytowych jeżeli konsument kwalifikuje się do przyznania wsparcia z Funduszu Wsparcia Kredytobiorców poprzez wprowadzenie poprawki legislacyjnej do art. 2 pkt 2) Projektu MF z dnia 27.XII.2023:

Po ust. 3 dodaje się ust. 3a, 3b i 3c w brzmieniu:

3a. Zawieszenie spłaty kredytu w okresach, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, przysługuje w przypadku gdy średnia arytmetyczna wartości wskaźnika RdD w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zacięgnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2452) za okres ostatnich trzech miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 5, przekracza 35 %.

3b. W przypadku, o którym mowa w ust. 3a, na potrzeby wyliczenia wskaźnika RdD przez kredytobiorcę rozumie się konsumenta składającego wniosek, o którym mowa w ust. 5.”;

3c. Zawieszenie spłaty kredytu w okresach, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, nie przysługuje, jeżeli kredytobiorca w chwili złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 5 spełnia warunki do przyznania wsparcia lub pożyczki na spłatę zadłużenia, o których mowa w ustawie o wsparciu kredytobiorców, którzy zacięgnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2452)

Mając na uwadze propozycję zliberalizowania warunków dostępu do FWK, wniosek o zawieszenie spłaty kredytu na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom nie powinien przysługiwać kredytobiorcy, który w chwili złożenia wniosku spełnia warunki do przyznania wsparcia lub pożyczki na spłatę zadłużenia, o których mowa w ustawie o wsparciu kredytobiorców, którzy zacięgnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. W przypadku pozostawienia obu mechanizmów – wakacji kredytowych i FWK – na proponowanym poziomie warunków dostępu priorytetowym rozwiązaniem powinien być, zgodnie z systemowymi założeniami, FWK.

Zaletami rozwiązania 1b są:

- a) większa spójność systemu. Podstawowym i priorytetowym mechanizmem wsparcia kredytobiorców jest FWK. Wakacje kredytowe w zaproponowanym rozwiązaniu 2a stają się rozwiązaniem „drugiej szansy”, co podkreśla ich nadzwyczajny charakter.
- b) minimalizacja negatywnych skutków wakacji kredytowych

- c) możliwość połączenia rozwiązania 1b przede wszystkim z postulatem wykluczenia kredytów na stałą stopę procentową co dodatkowo wzmacnia spójność wakacji kredytowych z ich celem.
2. **Wprowadzenie alternatywnie rozwiązań 2a albo 2b czyli takich które doprecyzowują sposób składania i procedowania wniosku dot. wakacji kredytowych. Oba rozwiązania przedstawiają inne zalety jednakże oba doprecyzowują proponowany w Projekcie MF z dnia 27.XII.2023 mechanizm.**

2A. Rozwiązanie 2a to pozostawienie mechanizmu zgodnie z Projektem MF z dnia 27.XII.2023 oraz wprowadzenie następujących zmian:

I. złożenie odrębnego wniosku dla każdego miesiąca objętego wakacjami kredytowymi i możliwości złożenia wniosku na dany kwartał nie wcześniej niż 14 dni przed rozpoczęciem tego kwartału,
II. udokumentowania przez kredytobiorców wysokości dochodu (np. poprzez przedstawienie zaświadczenia o wpływach na rachunek bankowy za poprzedni kwartał, zaświadczenia o dochodach, decyzji o przyznaniu renty/emerytury),
III. możliwości dokonania przez banki weryfikacji spełnienia przesłanki dochodowej przez kredytobiorców i wycofania wakacji kredytowych w przypadku ustalenia, że kredytobiorca nie spełnił kryterium dochodowego.

Zaletami rozwiązania 2a są:

- a) ograniczenie ryzyka fluktuacji dochodów ze względu na średnią arytmetyczną wskaźnika RdD za trzy miesiące (taka zmienność może pojawić się przy wolnych zawodach czy dochodach z indywidualnej działalności gospodarczej);
b) wyposażenie banku w realne instrumenty pozwalające zweryfikować oświadczenie kredytobiorcy i ograniczenie ryzyka nadużycia;
c) kryterium dostępowe oparte o wskaźnik RdD funkcjonuje już obecnie w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. W przypadku braku spełnienia przesłanek ustawowych, konsument traciłby uprawnienie do zawieszenia spłaty kredytu. Pozwoliłoby to na ujednoczenie mechanizmów funkcjonujących w ramach narzędzi pomocowych z zaangażowaniem środków publicznych i prywatnych;
d) aktualizacja informacji ze względu na to iż proporcja raty do dochodu ulega zmianie w ciągu roku.

2B. Rozwiązanie 2b to pozostawienie mechanizmu zgodnie z Projektem MF z dnia 27.XII.2023 oraz wprowadzenie następujących zmian:

- I. Zastąpienie na średniej arytmetycznej wskaźnika RdD za trzy miesiące innym rozwiązaniem: wskaźnikiem RdD za ostatni miesiąc, w którym spłacana była rata, poprzedzający miesiąc złożeniu wniosku;

- II. Zastąpienie oświadczenia o spełnieniu warunku, o którym mowa w projektowanym w Projekcie MF z dnia 27.XII.2023 art. 73 ust. 3a innym rozwiązaniem: oświadczeniem o wysokości miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego kredytobiorcy za ostatni miesiąc, w którym spłacana była rata, poprzedzający miesiąc złożenia wniosku.

Zaletami rozwiązania 2b są:

- a) prostota rozwiązania. Wyliczenie przez kredytobiorcę średniej arytmetycznej wskaźnika RdD za trzy miesiące może sprawić kredytobiorcom istotny kłopot utrudniający złożenie wniosku, a w efekcie wprowadzający niejasności po stronie podmiotu weryfikującego – banku;
- b) możliwość wstępnego/ogólnego zweryfikowania wniosku poprzez oświadczenie dot. dochodu stanowi pośrednie rozwiązanie pomiędzy oświadczeniem o spełnieniu warunku wskazanym w Projekcie MF z dnia 27.XII.2023, a dokumentowaniem dochodu. Z jednej strony nie pozwala na pełną weryfikację, z drugiej jednak ogranicza formalizm i stopień skomplikowania procedowania wniosku.

3. Uregulowanie zagadnienia dot. zmian w umowach z BGK poprzez wprowadzenie następującej poprawki legislacyjnej do Projektu MF z dnia 27.XII.2023:

Art. 3

1. Do wsparcia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, udzielonego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Kredytobiorcy, którym udzielono wsparcia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, są uprawnieni do złożenia wniosków o zmianę warunków udzielonego wsparcia na warunki wynikające z przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Do wniosków o zmianę udzielonego wsparcia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Kredytodawcy dostosują umowy zawarte z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na podstawie art. 7 ustawy zmienianej w art. 1 do przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zmiana zasad wsparcia wymaga zawarcia przez kredytodawców zmian do umów z BGK, co rekomendujemy uregulować. Rekomendowane jest także doprecyzowanie zasad dla kredytobiorców już korzystających ze wsparcia. Należy zastosować analogicznie mechanizm przyjęty przy poprzedniej zmianie zasad wsparcia na mocy ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz niektórych innych ustaw z dnia 4 lipca 2019 r.